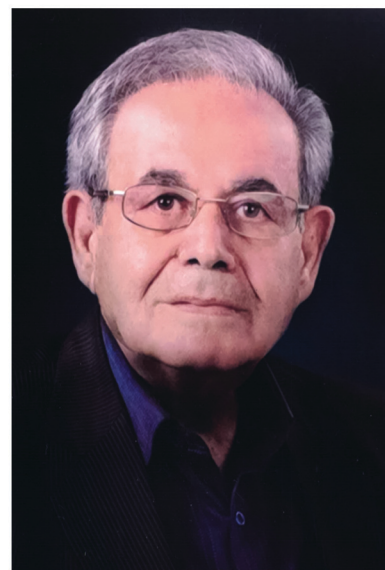

بیمار درمانی به جای بیماری درمانی

گفتگو با پزشک فرهیخته؛
دکتر سید مرتضی نوربخش

جناب دکتر از دوران خدمت خود برایمان بگویید.

زندگی کاری من در شهر بیرجند شروع شد. در وزارت بهداشتی استخدام شدم و از اول فروردین ماه ۱۳۴۲ مشغول به کار شدم. شهرستان بیرجند با وجود فرهنگ دیرینه، به علت حاشیه کویرنشینی، دوری از مرکز و نداشتن منابع اقتصادی، تجاری و کشاورزی، منطقه‌ای فقیر بود. بهداشت و درمان وضعیت مناسبی نداشت. بهداشتی شهرستان و دو بیمارستان ۱۲ و ۲۵ تختخوابی، در مجموع پنج پزشک و یک جراح داشت. در آن زمان، علت اصلی مرگ و میر بیماری‌های واگیردار بودند. بیمارستان‌ها زیر نظر هلال احمر بودند و من به عنوان مدیر هلال احمر که مؤسسه‌ای مردمی بود، انتخاب شدم. در مدت ۱۷ سال که در بیرجند مشغول به کار بودم با کمک خداوند و همشهری‌های محترم توانستم در توسعه بیمارستان‌ها، تأسیس مراکز جدید، آموزشگاه بهیاری، تأسیس بانک خون، آزمایشگاه، درمانگاه، اورژانس و توسعه تختخواب‌های بیمارستانی تا ۱۸۵ تختخواب توفیق یابم. پس از گذشت ۵۰ سال، افتخار همکاری با دانشگاه بیرجند به عنوان مسئول هیأت امنای حامیان دانشگاه بیرجند را دارم. در سال ۱۳۵۹ به مشهد منتقل و عهده‌دار وظایف مدیریتی شدم. در بیمارستان‌های امداد، دکتر شیخ و واحد ارزشیابی مؤسسات درمانی خراسان انجام وظیفه کردم و در سال ۱۳۷۳ بازنشسته شدم. پس از بازنشستگی در مطب خصوصی به کارهای درمانی و مشاوره‌ای مشغول هستم.

دورنمای پزشکی به کجا می‌رود؟

پیشرفت علوم پزشکی در نیم قرن اخیر شتابی چشم‌گیر داشته است. در حال حاضر، جمعیت دنیا به بیش از دو برابر رسیده و سن امید به زندگی در ایران نیز از ۵۰ به ۸۰ سال افزایش یافته است که این نتایج به سبب پیشرفت علم پزشکی است. امروزه، شناخت ژنوم انسانی کامل شده و در مراکز مجهز، بیمار بر مبنای شرایط ژنتیک و ژنومیک درمان می‌شود. از آنجا که ژنوم‌ها یکسان نیستند، بیمارها نیز متفاوت می‌باشند و در نتیجه بیمارها برحسب ژنوم و ژنتیک درمان می‌شوند. در نهایت، دنیای پزشکی ادعا می‌کند که "به جای درمان بیماری، بیمار را درمان خواهیم کرد".

دکتر سید مرتضی نوربخش در بهمن ماه ۱۳۱۳ در شهرستان بیرجند دیده به جهان گشودند. دوران دبستان و دبیرستان را در مدرسه شوکتیه بیرجند که از قدیمی‌ترین مدارس ایران است، گذراندند. از سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۴۱ به عنوان دانشجوی دانشکده پزشکی مشهد در دانشگاه علوم پزشکی مشهد مشغول به تحصیل بودند. سال‌های ۱۳۵۵ و ۱۳۵۶ با استفاده از بورس سازمان جهانی بهداشت دوره MPH را در انستیتوی طب گرمسیری پرنس لئوپولد (Institute of Medicine Tropical Prince Leopold) در کشور بلژیک گذراندند. ایشان در دوره دانشجویی در شهر مشهد در محضر اساتید گرانقدر؛ دکتر مستقیم، دکتر بهپور، دکتر قریشی، دکتر سالاری، دکتر پرتوی، دکتر شهیدی، دکتر اسکوئیان، دکتر سامی‌راد، دکتر رادپور، دکتر شاهین‌فر و پروفسور بولون، کسب علم نمودند. زندگی کاری آقای دکتر نوربخش در شهرستان بیرجند آغاز شد. ایشان در پست‌های اجرایی مختلفی؛ ریاست بیمارستان امام رضا (ع) بیرجند، مدیریت عامل هلال احمر بیرجند، ریاست اورژانس و معاونت بیمارستان امداد مشهد، ریاست بیمارستان دکتر شیخ مشهد و واحد ارزشیابی مؤسسات درمانی خراسان، به مردم و جامعه خدمت کردند و در سال ۱۳۷۳ بازنشسته شدند.

خود را با پزشک در میان بگذارد. پزشک باید پاسدار این امانت باشد و نباید کاری را که از نظر قانونی منع شده است، انجام دهد.

چه نصیحتی به دانشجویان و همکاران دارید؟

دانشجویان عزیز که در ابتدای راه هستند، نباید به مورد خطاب قرار گرفتن با عناوینی مانند خانم دکتر یا آقای دکتر، توجه داشته باشند و همچنین نباید پول را به عنوان هدف اشتغال در رشته پزشکی در نظر بگیرند. اولین هدف برای دانشجویان باید آموختن علم و کسب تجربه در کارهای عملی برای ارائه خدمت بهتر به آحاد مختلف مردم و جامعه باشد. اخلاق، بردباری، شکیبایی، انسان دوستی، کمک به دردمندان، احترام به اخلاق پزشکی و حقوق بیماران از جمله مهم ترین وظایف پزشکان هستند که دانش آموختگان علوم پزشکی باید به آنها توجه کنند.

از نخبگان جامعه است که به طور معمول یک سوم از عمر مفید خود را به آموختن علم پزشکی می گذرانند تا بتوانند آمادگی لازم برای حضور در جامعه پزشکی را کسب کنند. پزشک انتظار دارد که مردم نیز از مشکلات او آگاه و انتظار مردم در حد توان و معقول باشد.

اخلاق پزشکی را چگونه معنا کنیم؟
ارتباط صحیح بین پزشک و بیماران، رازداری، حقیقت گویی، مشاوره با همکاران، وجدان کاری، احساس مسئولیت حرفه ای، دارا بودن توان علمی و عملی لازم و عدم بهره جویی مادی غیرمتعارف از بیمار مباحث مهم در اخلاق پزشکی هستند.

بعضی ها می گویند حرفه پزشکی یک امانت نزد شماست، نظر شما چیست؟
مسئله حرفه پزشکی یک امانت نزد پزشک است. قانون و اخلاق پزشکی حکم می کند که از این امانت نگهداری کنیم و بیمار اسرار

مردم به جامعه پزشکی علاقه و احترام خاصی دارند، به محبت آنها چگونه پاسخ گو باشیم؟

در اینجا یادی از یک پزشک قدیمی شهر مشهد می کنم. مرحوم دکتر شیخ، پزشکی مردمی بود که بسیار مورد احترام بود. وی ارتباطی سالم و عاطفی با مردم داشت. مادیات برای او حائز اهمیت نبود. تعرفه ویزیت وی، توان مالی افراد بود. بهتر است ما نیز مانند دکتر شیخ، با بیمار صادقانه برخورد کنیم، از درمان هایی که قادر به انجام آنها نیستیم، خودداری و بیماران را به مراکز تخصصی معرفی کنیم. بیمار دردمند است و نیاز به محبت و شفقت دارد که باید در حد امکان رعایت شود.

ما از مردم چه می خواهیم؟
پزشک از مردم می خواهد که حرمت او را حفظ کنند، به دستورات او اعتماد کنند و توقعات نا به جا از او نداشته باشند. پزشک